

AC Synspunkt

23. oktober 2009

Der er ikke guldvandhaner på universiteterne!

Af Erik Jylling, formand for AC

Debatten om de igangværende globaliseringsforhandlinger om penge til forskning og uddannelse kan give én det indtryk, at universiteterne er blevet så rigeligt tilgodeset ved de foregående aftaler, at de nærmest svømmer i penge. Men det er ikke tilfældet – tværtimod har oppositionens forhandlere hidtil måttet arbejde hårdt for at sikre universiteternes grundfinansiering.

Mange gode kræfter kæmper lige nu om at få del i globaliseringsmidlerne, og mon ikke noget nær alle har legitime udviklingsbehov. Det gælder også universiteterne, som er blevet stillet bedre vilkår og udviklingsmuligheder i udsigt som forudsætning for de senere års mange universitetsreformer. Men i stedet er der sket det, at basismidlerne, som er den stabile grundstamme i universiteternes forskningsfinansiering, udgør en stadigt mindre andel af de statslige forskningsmidler.

I 2003-2005 – før globaliseringsaftalernes tid – udgjorde basismidlerne 64-65 pct. af de statslige forskningsmidler, mens de i 2008 kun udgjorde så lidt som 55 pct. – et niveau regeringen ønsker videreført i 2010. Ved forhandlingerne i 2008 lagde regeringen med sit første udspil op til en endnu lavere procentdel i 2009, men heldigvis lykkedes det under forhandlingerne at sikre et niveau på 56 pct. I år arbejder en samlet opposition så på at hæve niveauet for universiteternes basismidler til 60 pct. af de statslige forskningsmidler – og det er der stærkt brug for.

Forskning er en meget langsigtet aktivitet, og der går en længere årrække før resultater og effekt kan gøres op. Basismidlerne er grundlaget for stabilitet, planlægning og risikovillighed i universiteternes investeringer. Men basismidlerne er under stort pres i øjeblikket og der er al mulig grund til at fastholde basismidlernes andel af de statslige forskningsmidler og dermed af universiteternes budgetter.

Når andelen af konkurrencemidler stiger, så øges også behovet for basismidler til overhead og medfinansiering af forskningsprojekter finansieret af konkurrencemidler. Der er nu fastlagt et loft på disse udgifter, men det slår først fuldt igennem om nogle år og en pæn del af konkurrencemidlerne er slet ikke omfattet. Derudover er samtlige universitetsuddannelser underfinansierede, og universiteterne står ofte over for valget mellem at levere en uacceptabel kvalitet eller skyde basismidler i uddannelserne.

Hvis basismidlerne kommer til at udgøre en mindre del af universiteternes finansiering vil det stik imod universitetslovens intentioner betyde et mindre ledelsesmæssigt råderum. Det vil give mindre risikovillighed og kortere tidshorisont i forskningen, endnu flere midlertidigt ansatte forskere, fravalg af forskerkarrieren blandt de unge talenter og mindre forskningsbaseret udannelse.

Tilstrækkelig med basismidler er forudsætningen for, at universiteterne kan levere samfundet og virksomhederne velkvalificeret højtuddannet arbejdskraft og fremsynet og udfordrende forskning. Og der er ingen fare for, at pengene går til guldvandhaner på universiteterne.

